

Djur och städer – går det bra ihop?

Att många människor bor i städer är på flera sätt positivt. Ca hälften av jordens befolkning bor på 3 % av jordens yta. I många länder har vi haft och fortsätter att urbanisera som Nicaragua. En stor stad skapar en mängd olika miljöer något som djur upptäcker, speciellt fåglar.

En bok att rekommendera är "**Den vilda staden**". Boken om djuren som flyttar till staden. Skriven av Stefan Casta och Staffan Ullström. Den berättar om olika djur som anpassar sig till att leva i stadskärnor och villasamhällen.

Om **koltrasten** skriver de att ända fram till 1930-talet var koltrasten en ganska sällsynt skogsfågel. Men så hände något, en del fåglar upptäckte att det var fördelar med att bosätta sig i städerna. Nu är det en vanlig fågel i städerna speciellt i villaförorterna där det inte är för mycket katter. De lever av maskar och småkryp vilket det finns mycket gott om i villaträdgårdarna och i parker med alla rabatter och buskar. Dessutom finns det föda året om så de behöver inte lägga energi på att flytta söderut som skogstrastarna fortfarande gör. I städerna kommer insekterna tidigare för städer är värmeöar och därför kan koltrasten lägga ägg tidigare och den kan hinna med upp till tre kullar per år medan den ursprungliga skogstrasten maximalt kan hinna med två kullar. Ett exempel på att det kan vara fördel för djur att leva i mänsklig miljö. Men när alltför fågelarter inser fördelar med att leva i stadsmiljö kommer rovfågeln efter, både sparvhök och duvhök. En kollega till mig på skolan, berättade hur förgrymmad hon var över sparvhöken när den tog en liten rödhake som höll till i hennes trädgård och som hade kommit tillbaka år efter år.

Den **svarta röstjärten** invandrade till Sveigje för ca 100 år sedan och ännu fler arter har invandrat sedan dess. Vart beger sig ornitologer för att se denna fågel? De åker till industriområden. Den föredrar höga fabriksbyggnader, kyrktorn och olika järnkonstruktioner. I södra Europa är det en av de vanligaste stadsfågeln. Varför väljer den dessa områden? Jo för att det är fördelaktigt för dem. Den vanliga röstjärten däremot häckar i öppen skog och parker sägs det. Ja parker det finner man ju i staden. Städerna lockar inte bara människor.

På hemsidan "**Djurskyddet Malmö**" kan man läsa "Många djur väljer tätorter som boplats. Det gäller änder, måsar, rovfåglar, ugglor, strandskata och en lång rad småfåglar, men också däggdjur, som kanin, hare, igelkott, mård, räv och grävling. Djuren väljer tätorten och dess hus, gårdar och industriområden för att lokalerna är lämpliga, det finns gott om föda och de lyckas bra med sin uppfödning av ungar. Staden är alltså ingen felaktig plats för vilda djur och deras ungar.

Många människor tycker att djurungar i tätortsmiljön skall tas omhand, eftersom där finns många faror som trafik, människor, hundar och framförallt katter. Föräldrarna har gjort ett medvetet val och det är därför inte vår sak att ändra på detta. Du kan däremot hjälpa dem genom att hålla hunden i koppel, hålla katten inne under häckningssäsongen och se dig för när du går på ställen där fågelungar eller fågelägg kan finnas. Stanna inte på en plats där

fåglar varnar för Dig. Då får föräldrarna inte tillfälle att mata sina ungar..... Allt tal om att mamman inte tar tillbaka sin unge om den är vidrörd av människa är felaktigt. Djurvärldens mödrar är goda mödrar, som inte bara känner igen sina ungars doft utan även utseende och läten". <http://www.djurskyddetmalmo.se/index.php?id=125>

Det finns fler överraskande uppgifter när det gäller fåglar och städer. Det kommer från den tyske biologen Josef Reichholf i boken "The Demise of Diversity" 2007 . Antalet fågelarter ökar ju större städerna blir.

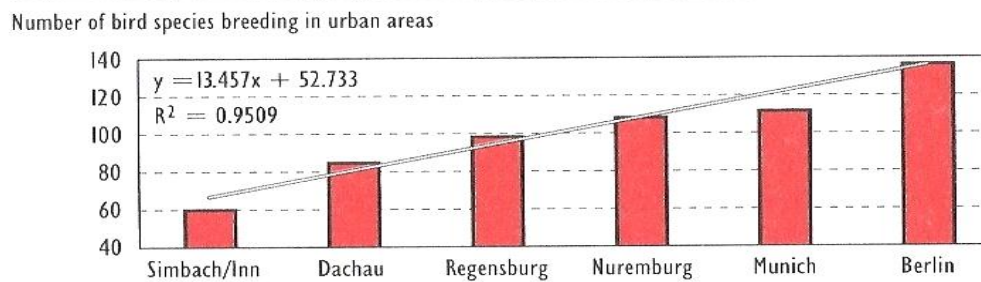

Figure 12 In Central Europe, the number of bird species breeding in urban areas rises sharply as the size of the city increases
Two-thirds of all bird species reproducing in Germany breed in Berlin's urban area

Cirka en fjärdedel av alla Europas fåglar häckar i Berlin.
Och det finns inte bara fåglar utan även rävar, tvättbjörnar och vildsvin trivs i Berlin bland andra.

Men vi kan även göra andra jämförelser som den mellan stad och skog.

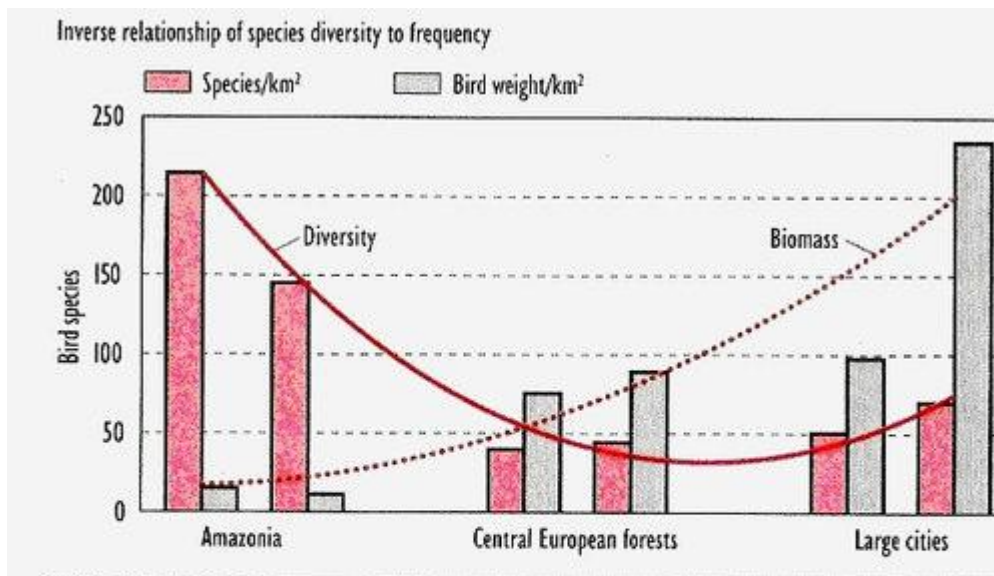

Figure 4 While Amazonia, the earth's most species-rich tropical forest, is home to many different bird species, the frequency of most of these is low
 Central European forests, like other forests at climatically temperate latitudes, have considerably fewer species, but the birds occur at much higher frequency.
 The greatest frequency, however, is found in large cities

Dessa diagram återges med tillstånd av Josef Reichholf.

Han visar att även att fågeltätheten är större i en stor tysk stad än i en normal centraleuropeisk skog (alltså icke odlad skog). I en stor stad finns det så många och gynnsamma miljöer att fåglar kanske till och med föredrar dessa miljöer framför en vanlig skog. Staden är artrikare när det gäller olika fågelarter och när det gäller biomassan kan den var mycket större speciellt när man jämför med Amazonas.

Josef Reichholf säger att det finns troligtvis lika många näktergalar i Berlin som i hela Bayern eller kanske mer.

I våra nordiska huvudstäder som Helsingfors och Stockholm häckar ca 50 % av respektive lands fåglar.

Då arktiska städer utvidgas blir de också artrikare när det gäller fåglar. En studie från arktiska Kanada visar att då städer byggs upp ökar mångfalden av fåglar. När en stad i arktiska Kanada utvecklades kraftigt under andra halvan av 1900-talet kunde man se att antalet fåglar ökade där. Ökningen var från ca 40 till 60 arter.

<http://pubs.aina.ucalgary.ca/arctic/Arctic55-1-87.pdf> Det finns också exempel städer som byggts ut i våtmarker vilka har funnits i omgivningen och då har artantalet minskat. Detta visar att kunskaper hur fåglar anpassar sig till olika miljöer, däribland städer, är viktiga vid planering av städers expansion.

Läs gärna om **djurlivet i Sockholm**: <http://www.sparrownest.se/> Där skriver författaren bla " När jag flyttade till Bergsundsområdet 1974 fanns det en räv på Reimersholme och grävlingar på Långholmen. Grävlingarna gasades tyvärr ihjäl i samband med att Stora och Lilla Knapersta iordningställdes. Det lär nu åter finnas en grävling här i trakterna. Jag hoppas att den klarar sig. Jag är uppvuxen i vad som brukar kallas "Mörkaste" Småland och var jämt

ute i skog och mark, men den första grävlingen i mitt liv såg jag en sen natt skumpa fram på parkeringsplatsen på baksidan av det hus jag bor i.
Orre och Tjäder såg jag för första gången vid Drottningholm. Den enda älg jag stått öga mot öga med stötte jag ihop med på Kungshatt. Den första rovfågel jag sett på nära håll var en Duvhök som flög tätt över mitt huvud vid Strandbadet på Långholmen. Den lyckades jag dessutom fotografera. Stockholm är fantastiskt!

Bild hämtad från: <http://www.sparrownest.se/> Fotograf Kerstin Wilton

Liknande kan vi läsa om när det gäller många städer i vår värld. Pilgrimsfalkar som häckar på Kölnerdomen och på stora kraftverk i Tyskland, vilda kalkoner i amerikanska städer som väcker folk med sitt kacklande, 2000 prärievargar i Chicago, den vithövdade amerikanska havsörnen som förut var utrotningshotad kan man nu åter beskåda i NY.

<http://www.mnn.com/earth-matters/wilderness-resources/stories/where-the-wild-things-are>

I **Australien** har papegojor blivit vanligare i trädgårdar.

<http://www.birdhealth.com.au/bird/urban/wildlife.html> Så kan vi fortsätta tt räkna upp hur de vilda djuren finner städer vara bra platser att bo i. Städerna har tvärtom blivit en viktig hjälp i att rädda olika former av djurliv.

Bör kanske påpekas att fågelskådning i städer är en ökande hobby.

Om du bor i en stad kan du också hjälpa djurlivet av olika slag förutom det klassiska med fågelholkar och fågelbord.

Fjärilarna kan du hjälpa om du vill. Du kan i ett hörn av din trädgård plantera lite fjärilslockande blommor. En Budleja, lite Lavendel (kryddväxter är alltid bra), Bolltistel och Gullris. I England är "Wild Life Gardening" mer populärt än någonsin tidigare, några råd finns på denna hemsida. <http://www.dorsetwildlifetrust.org.uk/wildlife-gardening.html>

Runt om på jorden försöker man att göra städerna grönare. Svenska ingenjörer är inblandade i byggandet av helt nya "gröna städer" i Kina till exempel.

Singapore är en stad som länge satsat på att göra sin stad grönare.

Trädplanteringskampanjen i Singapore började år 1963 och fortfarande är det en viktig sak. En vacker grön stad skulle vara bättre för människorna och den skulle även lättare dra till sig utländska investeringar. Många träd i staden gör också att luften blir bättre. Träden fungerar som filter och minskar mängden damm i luften.

Men det är inte utan protester. Det blir för mycket fågelskit enligt somliga. Så mycket grönt lockar fåglar, många fåglar. Bilägarna klagat mest. Vid stormar blåser träd omkull på bilar och bilägare får täcka sina bilar när de parkerar för natten annars blir de täckta av fågelskit. Man har även sett speciella tropiska fåglar som näshornsfåglar komma in i staden. Fåglar som annars kräver uppväxta eller ursprungliga tropiska skogar.

På Affärsgatan Orchard Road finns det mycket gott om fåglar. Alldeles för mycket enligt affärsmännen och vissa skulle gärna vilja förgifta dem. Detta kan vi läsa om i

<http://www.asianage.com/international/hawks-scare-birds-singapore-street-265>

Mellan 2000 till 5000 starar, duvor och beostar sitter i träden på eftermiddagarna och kvällarna och tjatrar för fullt, så mycket att de ibland överröstar trafiken. Men inte bara det, det blir mängder med fågelskit på bilar och fotgängare. Nu ska man försöka med tama hökar som ska skrämja bort fåglarna så att de inte samlas så många på samma ställe. Detta enligt lokala medier. Då min fru besökte Singapore och Orchard Road sommaren 2013 var det inte så mycket fåglar där. Om det är tidsbundet eller att man fått bukt med problemet vet jag ej.

"En fågels funderingar och slutsatser"- om vi bara kunde höra!

"Jag och nästan alla mina fågelkompisar gillar städer men städerna måste uppfylla vissa krav för att vi ska rekommendera dem. Det måste finnas stora parker med planteringar av buskar och blommor, också en blandning av olika träddarter både lövträd och barrträd. Det måste finnas tillräckligt med dammar och andra vattendrag. Vi föredrargärna rikemansområden för där finns det mer planteringar med olika blommor och buskar och större utrymmen mellan husen. Vad vi inte gillar är stora hus med spegelfasader som lurar oss med sina speglingar och där vi ibland flyger in i fönstren och bryter nacken av oss.

Det ska vara ordentliga väggar så man se dem och dessa ska ha avsatser där vi kan sitta och vila upp oss inför nästa flygtur men även kunna bygga stabila bo på.

Till och med de av oss som är specialiserade på att fiska har på senare tid upptäckt städerna. Det finns ju färdiga bon på flera platser. (se bild nedan)

http://en.wikipedia.org/wiki/Urban_wildlife

Allt fler av oss som inte är så vanliga har även upptäckt städerna så vi kanske kommer att bli vanligare i framtiden. Sen vill vi rekommendera arkitekter att speciellt tänka på takens utformning. Gärna planteringar och grästak med blommor på för det lockar insekter och då behöver vi inte alltid flyga ned till marken för att få mat.

Vi också upptäckt att livet i staden är mera hektiskt så därför måste vi sjunga högre och snabbare och det kan vi göra, inget problem och ibland är vi så många tillsammans att vi till och med kan överrösta trafikbruset. Våra släktingar utanför stan, lantisarna sjuger så sakta och stilla.

Sen finns det heller inte så många rovfåglar, ett annat plus med staden. Kanske kommer de också att upptäcka stadens fördelar alltmer då tiden flyger iväg.

En annan fördel med staden är att den är varmare än omgivande trakter så man behöver inte alltid flyga söderut och då hinner vi att lägga fler kullar och få fler ungar och det gillar många människor som vill höra oss sjunga. I flera städer är vi redan nu fler fåglar än människor. Men tyvärr gillar även katter att det blir fler fåglar. Ja se katter, detta elände till fyrbenta avgrundsvarelser som människorna envisas med att betrakta som ett gosedjur. De är våra värsta fiender i staden speciellt i förorterna, men även råttor och andra trädklätrande odjur som den amerikanska pungråttan, Virginia opossum. Om människorna bara håller efter dem förökar vi oss och sjunger mer. I många villaträdgårdar bjuds vi på mat med fri bostad och vi tackar aldrig nej. Och du när vi ändå är inne på detta med bostad lämna gärna lite tegelpannor på sned så vi lättare kommer in och kan dra dit både grässtrå och hårtussar för att göra ett bekvämt bo.

Så fortsatt att plantera blommor och träd mellan husen och håll efter era katter och varför inte rent av hålla dem i band som ni gör med era hundar då kommer vi att mångfaldiga oss".

Några referenser:

<http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/256na7.pdf>

<http://newindianexpress.com/cities/bangalore/article1426099.ece>

<http://www.medwelljournals.com/fulltext/?doi=javaa.2010.2041.2052>

<http://www.ecologyandsociety.org/vol14/iss2/art31/>

http://www.ibiologia.unam.mx/directorio/r/d_renton/pdf/2012/Fuller%20et%20al%202009.pdf

<http://www.stuff.co.nz/nelson-mail/news/7609280/Birds-returning-as-predators-take-beating>

http://en.wikipedia.org/wiki/Urban_wildlife

<http://urbanbirdscapes.com/blog/wp-content/uploads/2012/11/urban-bird-conservation-05122011-ICCB-Auckland-workshop-report.pdf>

